

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **K. B.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 3. 4. 2007, č. X, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 2. 2008, č. j. 43 Cad 59/2007 – 24,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 2. 2008, č. j. 43 Cad 59/2007 – 24, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaná brojí včas podanou kasační stížností proti v záhlaví uvedenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým bylo zrušeno její rozhodnutí ze dne 3. 4. 2007, č. X, a věc jí vrácena k dalšímu řízení. Napadeným rozhodnutím žalovaná zamítla žádost žalobkyně o částečný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 43 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). Své rozhodnutí žalovaná odůvodnila tím, že podle posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) v Opavě ze dne 14. 3. 2007 není žalobkyně částečně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 30 %.

Krajský soud v Ostravě kasační stížností napadeným rozhodnutím citované žalované zrušil pro nezákonnost podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Krajský soud provedl důkaz posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále též „posudková komise MPSV“) v Ostravě, vypracovaným dne 21. 8. 2007, o zdravotním stavu žalobkyně k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované tj. ke dni 3. 4. 2007, dále posudkem Posudkové komise MPSV v Hradci Králové, vypracovaným dne 5. 12. 2007, a připojeným posudkovým spisem žalobkyně vedeným u OSSZ v Opavě. Prvním posudkem

Posudkové komise MPSV v Ostravě byla žalobkyně k datu 3. 4. 2007 uznána částečně invalidní, druhý posudek Posudkové komise MPSV v Hradci Králové, vyhotovený k výhradám žalobkyně ohledně data vzniku částečné invalidity, zhodnotil zdravotní stav žalobkyně ke dni 3. 4. 2007 jako stav neodpovídající žádnému stupni invalidity. Na základě provedeného dokazování dospěl krajský soud k závěru, že žalobkyně k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované, a to ode dne 31. 1. 2007, byla částečně invalidní. V této souvislosti krajský soud konstatoval, že tento závěr převzal z odborného lékařského posudku Posudkové komise MPSV v Ostravě ze dne 21. 8. 2007, který má za přesvědčivější a vypořádávající se komplexně s veškerými lékařskými nálezy týkajícími se zdravotního stavu žalobkyně. Dále uvedl, že zdravotní stav žalobkyně vedle posudkového lékaře posuzovala také odborná lékařka neuroložka, tj. lékařka z oboru, do něhož je zařazeno nejzávažnější zdravotní postižení žalobkyně. Posudková komise MPSV v Ostravě podle krajského soudu vycházela z úplné zdravotní dokumentace žalobkyně. U žalobkyně dosahoval pokles její schopnosti soustavné výdělečné činnosti hodnoty 35 % dle kapitoly VI. odd. A položky č. 3 písm. c) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, ve znění platném v době vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „vyhláška č. 284/1995 Sb.“), přičemž žalobkyně nebyla schopna těžší fyzické práce s nutností samostatného rozhodování. Z uvedených důvodů shledal krajský soud žalobu podanou žalobkyní jako důvodnou.

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě napadla žalovaná (dále též „stěžovatelka“) z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Stěžovatelka je přesvědčena, že krajský soud rozhodl na základě nesprávného právního posouzení a nedostatečně objektivně zjištěného skutkového stavu věci. Ačkoliv měl krajský soud k dispozici při svém rozhodování dva rovnocenné posudky posudkových komisí MPSV o zdravotním stavu žalobkyně se zcela odlišným posudkovým závěrem, jednostranně převzal ve svém rozsudku pouze závěr prvního posudku, protože jej považuje za přesvědčivější a komplexnější. S tímto postupem stěžovatelka nesouhlasí a domnívá se, že pokud měl krajský soud dva odborné posudky se zásadně odlišnými výroky, měl si vyžádat další doplňující posudek od posudkové komise MPSV v jiném kraji či jiného znaleckého orgánu k odstranění rozporu v posudkovém zhodnocení zdravotního stavu žalobkyně. Stěžovatelka navíc považuje druhý posudek vyhotovený Posudkovou komisí MPSV v Hradci Králové za daleko obsáhlejší, přesvědčivější a komplexnější, když se posudkově vypořádává s dalšími novými lékařskými zprávami z neurologie včetně propouštěcí zprávy o výsledku vyšetření za hospitalizace na neurologickém oddělení Městské nemocnice v Ostravě (propouštěcí zpráva ze dne 27. 11. 2007), jež Posudková komise MPSV v Ostravě neměla ještě k dispozici. Také Posudková komise MPSV v Hradci Králové v předmětném posudku dostatečně a podrobně zdůvodnila svůj výrok, proč zaujala zcela odlišné posudkové hodnocení. K tomu stěžovatelka dodává, že posudek uvedené komise vypracovala rovněž odborná lékařka z oboru neurologie. Z těchto důvodů stěžovatelka navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Zároveň stěžovatelka požádala soud o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalobkyně ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že posudek Posudkové komise MPSV v Hradci Králové považuje za nesprávný a neobjektivní, naproti tomu v posudku Posudkové komise MPSV v Ostravě je popsán její zdravotní stav „tak, jak je tomu reálně“. Obsáhle popsala své zdravotní problémy a požádala o změnu data vzniku invalidity na datum pozdější než je 14. 3. 2008.

Kasační stížnost je podle ustanovení § 102 a násl. s. ř. s. přípustná. Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a uplatněnými stížními důvody.

Po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud vycházel při posouzení věci z následujícího skutkového stavu:

Posudková komise MPSV v Ostravě v posudku vypracovaném pro účely soudního řízení ze dne 21. 8. 2007 konstatovala, že žalobkyně k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované byla částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně byla touto posudkovou komisí stanovena migréna s těžkým průběhem, léčebně špatně ovlivnitelná, jejíž stav odpovídá kapitole VI. odd. A položky č. 3 písm. c) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., kdy z rozmezí 25 – 35 % míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti žalobkyně stanovila hodnotu 35 % s přihlédnutím k dalším zdravotním potížím žalobkyně. Datum vzniku invalidity posudková komise určila na 31. 1. 2007, tj. doby, kdy praktická lékařka prohlásila, že zdravotní stav posuzované se ani při užívání nejmodernějších léků nepodařilo stabilizovat.

K námitkám žalobkyně, vzneseným u jednání krajského soudu ze dne 12. 10. 2007, vypracovala další posudek Posudková komise MPSV v Hradci Králové dne 5. 12. 2007. Tato při svém posudkovém zhodnocení dospěla k názoru, že zdravotní stav žalobkyně k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované neodpovídal žádnému stupni invalidity. Jako rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně stanovila bolesti hlavy migrenózního charakteru u psychastenické osobnosti. Procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti žalobkyně tato posudková komise zhodnotila podle kapitoly VI. odd. A položky č. 3 písm. b) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. na 20 %. Pro narůstající prostou obezitu s postižením pohybového aparátu ji podle § 6 odst. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb. zvýšila o 10 %, na celkových 30 %. Dále posudková komise konstatovala, že posudek Posudkové komise MPSV v Hradci Králové se liší od posudku Posudkové komise MPSV v Ostravě ve zhodnocení závažnosti migrenózních projevů.

O věci samé uvažil Nejvyšší správní soud takto:

Stěžovatelka uvedla důvod kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá obecně buď v tom, že správně zjištěný skutkový stav je subsumován pod nesprávnou právní normu nebo je sice vybrána správná právní norma, ale následně je nesprávně vyložena či aplikována. Dále napadla rozsudek krajského soudu z důvodu vyjádřeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy pro jinou vadu řízení před soudem, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. V prvé řadě se Nejvyšší správní soud zabýval existencí vady řízení před soudem, neboť tzv. jiná vada řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé, je vadou natolik závažnou, že se jí musí Nejvyšší správní soud zabývat i v případě, pokud by to stěžovatelka výslovně nenamítala – jde o vadu, k níž je soud podle § 109 odst. 3 s. ř. s. povinen přihlédnout z úřední povinnosti. Stěžovatelka spatřuje pochybení krajského soudu v tom, že vzal za podklad svého rozhodnutí posudkové zhodnocení Posudkové komise MPSV v Ostravě ze dne 21. 8. 2007, ačkoliv později vypracovaný posudek Posudkové komise MPSV v Hradci Králové dne 5. 12. 2007 obsahuje odlišné posudkové závěry a tento rozpor nebyl krajským soudem odstraněn ani přesvědčivě odůvodněn. Principiálně stěžovatelka namítá nedostatečně zjištěný skutkový stav věci, z něhož krajský soud vycházel při právním posouzení dané věci.

V projednávaném případě se jedná o nárok žalobkyně na důchod podmíněný dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem a rozhodnutí o takovém nároku proto závisí především

na odborném lékařském posouzení jejího zdravotního stavu. Jak již v odůvodnění svého rozsudku uvedl krajský soud, v přezkumném soudním řízení ve věcech důchodového pojištění posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost občanů posudkové komise MPSV, které jsou oprávněny nejen k celkovému přezkoumání zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti občana, ale též k posouzení schopnosti soustavné výdělečné činnosti a k zaujetí posudkových závěrů o plné invaliditě, částečné invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Nicméně i tyto posudky hodnotí soud jako každý jiný důkaz při dodržení zásady dokazování obsažené v ustanovení § 132 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s., totiž, že posuzuje každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti, přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo za řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci. Takový posudek, jenž zcela splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti, bývá zpravidla důkazem ve věci stěžejním. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti, který je kladen na posudky posudkových komisí MPSV, spočívá v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především pak s těmi, které namítá účastník uplatňující nárok na plný nebo částečný invalidní důchod, jakož i v tom, zda podaný posudek obsahuje náležité zdůvodnění svého posudkového závěru tak, aby byl tento závěr přesvědčivý pro soud. Je třeba zdůraznit, že hodnocení soudu nepodléhá odborné posudkové závěry ve smyslu jejich správnosti, neboť k tomu soudci nemají odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí především, anebo je nemají v takové míře, aby mohli toto přezkoumání zodpovědně učinit. V rámci hodnocení přesvědčivosti odborného posudku vypracovaného posudkovou komisí MPSV soud také zkoumá jeho soulad s ostatními provedenými důkazy. Pokud podaný posudek nesplňuje podle zhodnocení soudu uvedená kritéria, je soud oprávněn na návrh účastníka řízení, ale i bez takového návrhu, vyjde-li potřeba provedení důkazů najevo, provést ke zjištění skutkového stavu v rozsahu potřebném pro rozhodnutí i jiný důkaz, např. důkaz znaleckým posudkem. Je-li to nutné pro odstranění pochybností v dosud zjištěném skutkovém stavu a neexistuje-li ve věci jediný důkaz jasně se zabývající zdravotním stavem účastníka, pak takový důkaz musí být preferován. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2003, č. j. 4 Ads 40/2003 – 217, uveřejněný na www.nssoud.cz).

Jak shora uvedeno, v přezkumném řízení před Krajským soudem v Ostravě byly pro účely posouzení zdravotního stavu žalobkyně vyhotoveny dva posudky různých posudkových komisí MPSV s odlišným posudkovým závěrem ohledně stanovení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti, a v jeho důsledku protikladným posouzením splnění zákonných podmínek částečné invalidity žalobkyně ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění. Krajský soud bez bližšího vysvětlení převzal posudkový závěr jen jedné z posudkových komisí MPSV (tj. posudek Posudkové komise MPSV v Ostravě ze dne 21. 8. 2007), s tím, že jej považuje za přesvědčivější a komplexnější než posudek druhé komise (posudek Posudkové komise MPSV v Hradci Králové ze dne 5. 12. 2007), aniž by přesvědčivě odůvodnil rozdílné hodnocení uvedených posudků z hlediska jejich důkazní váhy. Nutno podotknout, že Posudková komise MPSV v Hradci Králové poměrně detailně vyložila důvody rozdílnosti svého posudkového zhodnocení od posudku Posudkové komise MPSV v Ostravě, navíc pokud krajský soud považoval za nutné k odstranění pochybností vypracovat srovnávací posudek jinou posudkovou komisí, jen těžko může následně hodnotit původní posudek jako úplný a přesvědčivý.

Důkazní řízení provedené krajským soudem tak neodstranilo pochybnosti o míře funkčního postižení vyplývající z choroby žalobkyně, jež byla oběma komisemi určena za hlavní příčinu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a nebylo tak možno dospět k objektivnímu závěru o celkovém poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti žalobkyně ze všech hledisek potřebných pro posouzení vzniku nároku na dávku důchodového pojištění,

jíž se žalobkyně dovolává, tj. částečného invalidního důchodu.

Vzhledem k okolnostem daného případu nemůže být posudek Posudkové komise MPSV v Ostravě rozhodujícím podkladem pro posouzení zákonnosti napadeného správního rozhodnutí. Pokud tedy krajský soud při posouzení věci vycházel toliko z uvedeného posudku, rozhodoval na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Se zřetelem k uvedenému má Nejvyšší správní soud za to, že neúplné a nepřesvědčivé posouzení dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně ke dni vydání napadeného rozhodnutí žalované představuje takovou vadu, která mohla mít za následek nesprávné posouzení zákonných podmínek částečné invalidity žalobkyně ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění. Je tak na místě uzavřít, že krajský soud zatížil řízení vadou, jenž mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Z výše uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud kasační stížností napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a současně vrátil věc soudu k dalšímu řízení.

V něm je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu tak, že je třeba doplnit dokazování a odstranit rozpory ohledně hodnocení poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti. Za tím účelem si tedy soud vyžádá revizní znalecký posudek znalce z oboru posudkového lékařství nebo přímo znaleckého orgánu z oboru zdravotnictví Ústavu posudkového lékařství – Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví v Praze. Uvedený postup plně respektuje právní názor vyslovený Ústavním soudem České republiky v jeho nálezu sp. zn. II. ÚS 92/95.

Stěžovatelka dále v kasační stížnosti požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 107 s. ř. s. Nicméně vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud rozhodl ve věci samé bez zbytečného odkladu poté, co mu byla věc předložena, nezabýval se již možným přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti. Proto postup cestou rozhodnutí ve věci samé nijak nezasáhl stěžovatelku v jejích právech.

V novém rozhodnutí pak Krajský soud v Ostravě rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. října 2008

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu